

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Om Begrebet Ironi

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. I. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-bi-txt-shoot-id314af426-a20f-4df3-85ec-0d54ab755214.pdf> (tilgået 27. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Solger vil tilveiebringe den absolute *Identitet* mellem det Endelige og det Uendelige, vil tilintetgjøre den Mellemvæg, der paa saa Maader vil skille dem ad. Han arbejder derfor hen til den absolute, forudsætningsløse Begyndelse, hans Stræben er altsaa speculativ. I hans *efterladte Skrifter* 1ste Bind Pag. 507 hedder det: Das ist doch wohl gewiß, daß sich seine Wissenschaft (Philosophens) von allen übrigen dadurch wesentlich unterscheidet, daß sie allumfassend ist. Jede andere hat etwas Vorausgesetztes, Gegebenes, entweder eine bestimmte Form der Erkenntniß, wie die Mathematik, oder einen bestimmten Stoff, wie Geschichte, Naturkunde und dergl. Sie allein muß sich selbst schaffen. Hans contemplative Ironi seer nu det Endelige som det Nichtige, som det, der skal ophæves¹. Men paa den anden Side maa det Uendelige ogsaa negeres, det maa ikke bestaae i et hiinsidigt An sich. Herved tilveiebringes den sande Virkelighed. Smlgn. *efterladte Skrifter* 1ste Deel Pag. 600: Aber das Endliche, die gemeine Thatsache, ist eben so wenig die wahre Wirklichkeit, wie das Unendliche, die Beziehung auf Begriffe und wechselnde Gegensätze, das Ewige ist. Die wahre Wirklichkeit ist ein Moment der Anschauung, in welchem Endliches und Unendliches, die unser gemeiner Verstand nur in Beziehung auf einander erkennt, völlig aufgehoben werden, indem sich darin Gott oder das Ewige offenbart. Her have vi altsaa Ideen paa *den absolute Begyndelses* Spidse, vi have den derfor som den uendelige absolute Negativitet. Nu maa, hvis det skal blive til Noget, det Negative igjen gjøre sig gjeldende, i at endeliggjøre Ideen, det er i at gjøre den concret. Det Negative er Tankens Uro, men denne Uro maa vise sig, maa blive synlig, dets Lyst maa vise sig som den Lyst, der driver Værket, dets Smerte som den Smerte, den føder. Skeer dette ikke, da have vi kun Contemplationens, Andagtens, Pantheismens uvirkelige Virkelighed. Hvad enten man nemlig fastholder Andagten som et Moment, eller man vil lade hele Livet blive Andagt, saa kommer dog *ikke den sande Virkelighed* tilsyne. Er den et blot Moment, saa er der intet Andet at gjøre end øieblikkelig at fremkalde den igjen, skal den udfylde hele Livet, saa bliver Virkeligheden i Sandhed ikke til. Det hjælper derfor ikke, at Solger forklarer, at man ikke med Plato maa tænke Ideen paa et himmelsk eller overhimmelsk Sted; det hjælper ikke, at han forsikkrer, at han ikke som Spinoza lader Endeligheden forsvinde som blot modus; det hjælper ikke, at han ikke med Fichte vil lade Ideen tilblive i en evig Vorden; det hjælper ligesaa lidet, at han misbilliger Schellings Forsøg paa at vise, at den fuldkomne Væren er i Tilværelsen. Alt Sligt er blot Forstudier. Solger er ved Begyndelsen; men *denne Begyndelse* er aldeles *abstract*, det gjelder nu om, at den Dualisme, der er i Existentsen, viser sig i sin Sandhed. Dette skeer imidlertid ikke. Det bliver tvertimod klart, at Solger virkelig ikke kan faae det Endelige indrømmet nogen Gyldighed. Han kan ikke faae det Uendelige concret. Han seer det Endelige som det Nichtige, som det forsvindende, som det nichtige All. De *moraliske Bestemmelser* have derfor *ingen Gyldighed*, hele Endeligheden med dens moralske og umoraliske Stræben svinder hen i den metaphysiske Contemplation, der seer det som Intet. Smlgn. hans *efterladte Skrifter* 1ste Bind Pag. 512: Daß wir aber böse seyn können, rührt daher, daß wir eine Erscheinung, eine gemeine Existenz haben, die an sich weder gut noch böse, weder Etwas noch Nichts ist, sondern eben blos der Schatten, den das Wesen in seinem getrennten Daseyn auf sich selbst wirft, und auf welchen wir, wie auf einen Rauch, das Bild des Guten und des Bösen hinwerfen können. Alle unsere blos moralischen Tugenden sind ein solches reflectirtes Bild des Guten, und wehe dem, der sich auf sie verläßt! Alle unsere blos moralischen Laster sind ein solcher Widerschein des Bösen, und wehe dem, der darüber verzweifelt und sie für etwas hält, das wirklich und wahrhaft ist, und nicht an den glaubt, vor dem sie nichts sind und der sie allein in uns heben kann! Her viser sig nu Svagheden hos Solger tydeligt. Thi vel er det sandt, at de moralske Dyder ingen Værdi have i og for sig, men kun i den Ydmyghed, der lader Gud frembringe dem i os; og vel er det sandt, at Menneskets Laster kun hæves af Gud og ikke ved egne Kræfter; men deraf følger ingenlunde, at man metaphysisk skal tabe sig selv, og i det ene Tilfælde oversee den Synergisme, der kommer Guddommen tilhjelp, i det andet den Anger, der ikke slipper Gud. Det Endelige er saaledes vel det Nichtige, men der er dog Noget deri, hvori der er et Hold.

1. Man vil strax her see den væsentlige Forskiel mellem Solgers Ironi og den tidligere beskrevne. Solgers Ironi er *en Slags* contemplativ *Andagt*, og det kommer ham ikke an paa at bevare det forsigværende Subject i sin Knibskhed. Hele Endeligheden maa negeres, det betragtede Subject ogsaa, ja det er egentlig allerede negeret i denne Contemplation.
(tilbage)